

Lausunto maa- ja metsätalousministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista

Lausunnon antaja
Eläinten hyvinvointikeskus

Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Lakiluonnoksessa on useita eläinten hyvinvointia edistäviä tai eläinten hyvinvoinnin heikkenemisen riskiä vähentäviä uudistuksia verrattuna voimassa olevaan eläinsuojelulakiin. Luonnoksessa ehdotettuja hyvinvointia edistäviä uudistuksia ovat esimerkiksi velvoite lievittää eläimen kipua kivuliaan toimenpiteen yhteydessä, mahdollisuus aiempaa tiukemmin puuttua lainsäädännön keinoin eläinjalostuksen hyvinvointihaittoihin sekä epäeettiseen lemmikkieläinten kauppaan.

Eläinten käyttäytymistarpeiden korostaminen on uuden lakiluonnoksen tärkeimpiä uudistuksia. Käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen liittyy myös eräs suurimmista ristiriidoista lain tarkoituksen ja käytännön välillä, nimittäin eläimen pitkäaikaisen kytkettynä pitämisen ja liikkumisen rajoittamisen poikkeukset. Emakkojen ja ensikkojen pito liikkumista rajoittavissa porsimis- ja tiineytyshäkeissä sekä maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen pito kytkettyinä parsinavetoissa rajoittavat tutkitusti eläinten olennaisia käyttäytymistarpeita, kuten tarvetta rakentaa pesä ja liikkua. Tarpeiden patoutuminen heikentää eläimen hyvinvointia. Silti näiden eläinten pito käyttäytymistarpeita rajoittavassa pitotavassa saisi rajoittamatta jatkua olemassa olevissa parsinavetoissa ja emakkosikaloissa.

Jatkuvan juomaveden vaatimus eläinten pysyvässä pitopaikassa on ehdoton parannus nykyisiin vaatimuksiin verrattuna. Luonnokseen ehdotettuja poikkeustapauksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan tutkitun tiedon valossa ja säätää tarkemmin asetustasolla. Esimerkiksi perusteluissa mainittujen rekikoirien ja turkiseläinten juomaveden tarvetta olisi selvitettävä. Lisäksi siitokseen käytettävien turkiseläinten jatkuvan veden saannin siirtymäaika tulee lyhentää. Perusteluissa esitetty juomaveden tarjoaminen kolmesti päivässä on tarpeellinen vähimmäisvaatimus, jos sääolot estävät tilapäisesti jatkuvan sulan juomaveden tarjoamisen.

Suomi on osa globaalia taloutta. Kotimaan markkinamme ovat pienet, mutta eläintuotteidemme vientinäköymät ovat viime vuosina parantuneet. Eläinten hyvinvointi osana tuotteen laatua on korostunut. Suomen valtti kansainvälisessä kilpailussa on tuotteen laatu. Mikäli laissa eläinten hyvinvoinnista ilmaistaisiin selkeästi tahto luopua tuleva isuudessa

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

siirtymäsäädöksiin esimerkiksi porsimishäkeistä, kanojen ja turkiseläinten häkkikasvatuksesta ja sekä parsinavetoista, olisi se selkeä viesti siitä, että Suomella on hyvän eläinterveyden lisäksi tavoite pysyä mukana kansainvälisessä laadukkaiden eläintuotteiden kilpailussa kaikkien eläimen hyvinvoinnin osa-alueiden (terveys, ruokinta, elinolosuhteet ja käyttäytyminen) osalta.

Tuotannollisessa toiminnassa eläinten hyvinvointiin liittyvät ratkaisut joudutaan asettamaan taloudellisten mahdollisuuksien rajoittamiin puitteisiin, koska tuotantoeläinten olemassaolo perustuu taloudelliseen toimintaan. Kansainvälisessä kilpailussa tuottajat eivät itse voi juurikaan vaikuttaa markkinoilla määräytyviin hintoihin. Siksi tuotteet, joiden tuottamisessa on huomioitu eläinten hyvinvointi, pitäisi saada eriytettyä massatuotteista, jotta ne erottuisivat ja jotta niistä voisi saada paremman hinnan.

Euroopan unionin eläinten hyvinvointilainsäädännön kehittymistä on syytä seurata erityisen tarkasti. Esimerkiksi Euroopan komissio ja parlamentti ovat puoltaneet eurooppalaista kansalaisaloitetta eräiden tuotantoeläinlajien häkkikasvatuksen kieltämisestä. Kieltoa on kaavailtu voimaan jo vuonna 2027. EU:n jäsenmaissa tapahtuu myös kehitystä eläinten hyvinvoinnin kansallisissa säädöksissä. Esimerkiksi Saksa ja Ranska ovat kieltäneet munintakanalinjaan kuoriutuvien kukkopoikasten lopetuksen heti kuoritutumisen jälkeen. Sen sijaan kukkoalkiot on tunnistettava ennen kuoriutumista ja lopetettava munina. Suomen on syytä seurata tarkasti myös EU:n jäsenmaissa tapahtuvaa eläinten hyvinvointisäädösten kehitystä.

Käynnissä oleva ruokamurros muuttaa tapaamme käyttää eläimiä. Lihasiipikarja, broilerit, ovat yhä suosittumpaa ruokaa. Punaisen lihan korvaaminen broilerinlihalla kasvattaa huomattavasti ruuantuotantoon käytettävien eläinyksilöiden määrää. Broilerin hyvinvoinnin tilaa on siksi pyrittävä aktiivisesti parantamaan, myös lainsäädännöllä. Tiedon karttuessa eläinten tarpeista, lihaa korvaavien kasviperäisten elintarvikkeiden valikoiman laajentuessa ja halvetessa sekä eläinten hyvinvointia koskevien EU-tason säädösten tiukentuessa eläinten käyttö ravinnoksi voi ainakin eurooppalaisissa yhteiskunnissa vähentyä.

Myös suhteemme lemmikkieläimiin on vahvassa muutoksessa, ja tutkimustieto eläinten tarpeista lisääntyy. Lemmikkieläimet koetaan perheenjäseniksi ja niiden hyvinvointiin panostetaan yhä enemmän. Kissojen ja koirien tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin säätäminen pakolliseksi heijastelee yhteiskunnan käsitystä lemmikkieläimen asemasta: lemmikki ansaitsee turvaa ja huolenpitoa lajista riippumatta. Myös muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee vielä selvittää ja pyrkiä EU-maiden rekisterien yhteensopivuuteen. Samalla on tarpeen tehostaa rajavalvontaa, jolla estetään tunnistusmerkittömien eläinten maahantuontia.

Eläinkauppaa rajoittavien pykäliden lisääminen lakiesitykseen on erittäin tervetullut muutos. Ehdotettujen pykäliden lisäksi kaupallisissa verkkosovelluksissa myyjältä olisi vaadittava vahva tunnistautuminen. Seura- tai harrastuseläinten kauppaa ja luovutusta koskien olisi

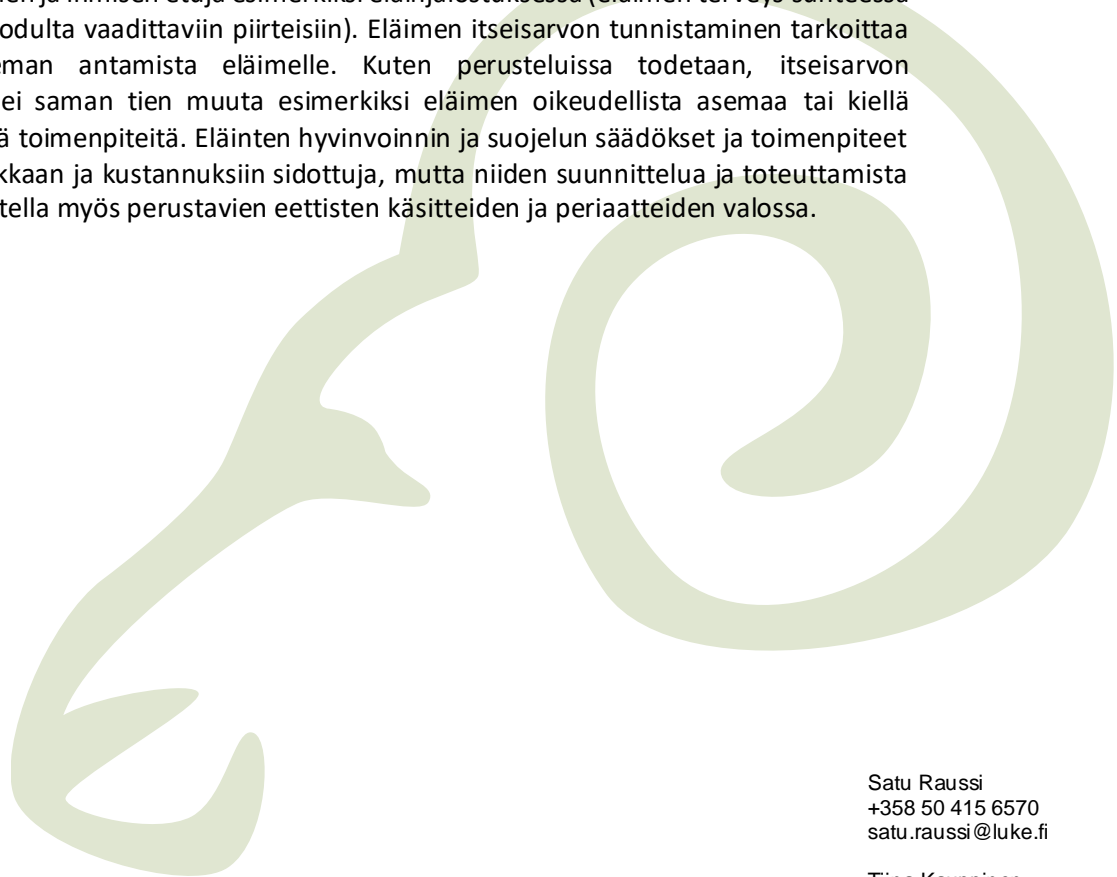
Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

säädettävä, että eläimen mukana on annettava kirjalliset hoito-ohjeet. Sellaisten eläinten, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja, myynti tulisi kieltää, samoin kuin tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynti. Eläinlääkäreille asetettava ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen vuoksi eläimille tehdyistä toimenpiteistä on kiitettävä lisäys jalostuksen aiheuttamien hyvinvointihaittojen ehkäisemiseksi jatkossa ja ilmoitusvelvollisuus voidaan tulevaisuudessa ulottaa koiria ja kissoja laajempaan eläinlajimäärään.

Perusteluihin lain yleisistä periaatteista ja tarkoituksesta sisältyy pohdinta eläimen yhteiskunnallisesta asemasta, ihmisen vastuusta ja eläimen itseisarvosta. Käsitys eläimen itseisarvosta, erotuksena pelkästä väline- tai aineellisesta arvosta, esitetään keskeisenä eläinten kunnioittamisen ja hyvän kohtelun perusteena, mutta mainintaa eläimen itseisarvosta ei ole sisällytetty lakitekstiin eikä määritelmän pois jättämistä perustella. Eläimen itseisarvon käsite on etiikassa hyvin tunnettu ja määritelty, ja se on sisällytetty mm. Norjan ja Alankomaiden eläinsuojelulakeihin. Eläinten hyvinvointiin liittyvien päätösten taustalla on tehtävä monenlaisia tarkasteluja, joista esille nousevat käytännön syistä usein taloudellisten vaikutusten tarkastelut. Rinnalle tarvitaan eettistä ja yhteiskunnallista tarkastelua.

Eettisessä keskustelussa eläimen itseisarvolla on merkitystä esimerkiksi tilanteissa, joissa on punnittava eläimen ja ihmisen etuja esimerkiksi eläinjalostuksessa (eläimen terveys suhteessa tuotokseen tai rodulta vaadittaviin piirteisiin). Eläimen itseisarvon tunnistaminen tarkoittaa moraalisen aseman antamista eläimelle. Kuten perusteluissa todetaan, itseisarvon tunnistaminen ei saman tien muuta esimerkiksi eläimen oikeudellista asemaa tai kiellä eläimille tehtäviä toimenpiteitä. Eläinten hyvinvoinnin ja suojelun säädökset ja toimenpiteet ovat aikaan, paikkaan ja kustannuksiin sidottuja, mutta niiden suunnittelua ja toteuttamista tulisi aina tarkastella myös perustavien eettisten käsitteiden ja periaatteiden valossa.

Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

Lain tarkoitus, eläinten hyvinvoinnin edistäminen, on kannatettava ja tervetullut uudistus. Hyvinvoinnin edistämisen ohella tulee huolehtia myös siitä, että hyvinvointi tosiasiallisesti on hyvällä tasolla, ei vain sen edistämisestä. Hyvinvointia voidaan edistää poistamalla eläimen elämästä negatiivisia asioita, kuten kipua ja kärsimystä (esimerkiksi käyttämällä kivunlievitystä kivuliaissa toimenpiteissä), ja lisäämällä eläimen elämään positiivisia asioita (esimerkiksi eläinlajille ominaisen, mielekkään tekemisen tarjoaminen). Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioittamista. Eläintä ei saisi lopettaa ihmisen viihdyttämiseksi, eläimelle ei saisi tehdä kipua aiheuttavia toimenpiteitä sen ulkonäön muuttamiseksi, eläimen ja ihmisen välinen sukupuoliyhteys tulisi kielletyksi, eikä eläintä saisi pitää kaupan näytekkunassa.

On hyvä tunnustaa, että eläimellä on itsessään arvo, joka on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle. Lakitekstin terminä itseisarvon käyttäminen on kuitenkin haastavaa, mitä kuvaa se, että lain perusteluissa itseisarvon määritelmää on täytynyt muuttaa sen alkuperäisestä filosofisesta määritelmästä. Itseisarvon määritelmään vaikuttaa, mistä näkökulmasta asiaa käsittelee. Jollei lakitekstiin nosteta eläimen itseisarvoa olisi siinä syytä korostaa eläimen arvoa tämänhetkistä esitystä tarkemmin. Esimerkiksi ”Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua *eläimen taloudellisesta tai muusta arvosta riippumatta.*”

5 § Määritelmät

13) Pysyvässä eläinnäyttelyssä lajikirjoksi riittäisivät positiivilistan lajit. Tarvetta pitää pysyvässä eläinnäyttelyssä näytteillä luonnonvaraisia eläimiä on vaikea perustella. On haastavaa järjestää hyvinvoinnin edellytykset luonnonvaraisille eläimille paikassa, jossa eläimet ovat ihmisten nähtävillä.

Koska kyseessä on laki eläinten hyvinvoinnista ja hyvinvoinnin käsite voidaan ymmärtää monella tavalla, olisi eläimen hyvinvoinnin määritelmä hyvä lisätä määritelmiin. Laajapohjaiset tuotantoeläinten sekä seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat ovat määritelleet eläimen hyvinvoinnin seuraavasti: *’Hyvinvointi on eläimen kokemus sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Käsitteellä eläimen hyvinvointi kuvataan eläimen vointia, joka voi vaihdella hyvästä huonoon. Eläimen hyvinvointiin vaikuttavat sen mahdollisuudet sopeutua ympäristön tapahtumiin ja olosuhteisiin. Jos sopeutuminen ei onnistu, tai aiheuttaa eläimelle jatkuvaa tai voimakasta stressiä, rasitusta, käytöshäiriöitä tai haittaa terveydelle, eläimen hyvinvointi heikkenee.*

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Eläinten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa pito-olosuhteilla, hoidolla, käsittelyllä ja eläinjalostuksella.'

Eläimen kokemusta ei kuitenkaan tämänhetkisen tutkimustiedon valossa voida yksin käyttää ratkaisemaan eläimen hyvinvoinnin tilaa esimerkiksi viranomaisvalvonnassa. Tiede ei vielä tarjoa riittäviä välineitä yksinomaan eläimen subjektiiviseen kokemukseen perustuvan hyvinvoinnin luotettavaan arviointiin ja mittaamiseen. Eläinten hyvinvoinnin valvonnan yhtenäisyyden ja tasapuolisuuden vuoksi säädöksiin tarvitaan vähimmäisvaatimukset resursseista, jotka eläimille on niiden hyvinvoinnin turvaamiseksi tarjottava.

Käyttäytymistarve-termi olisi syytä määritellä, samoin kuin itseisarvon käsite, jos se lisätään lakiin. Kärsimyksen määritelmä olisi hyvä lisätä perustelujen ohella myös lakitekstiin.

Termit teurastus, lopetus ja tainnutus voivat olla kansalaisille jossain määrin epäselviä, joten myös nämä olisi hyvä määritellä lain 5 pykälässä.

Eläimen pysyvän pitopaikan määritelmä kaipaa vielä tarkennusta.

2 luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6 § Yleiset periaatteet

Perusteluissa olisi tarpeen nostaa esiin varovaisuusperiaatteen noudattaminen eläimen hyväksi tilanteissa, joissa tieteellistä tietoa ei ole käytettävissä.

7 § Sairaana tai vahingoittuneen eläimen auttaminen

Kolmannen momentin viimeisestä virkkeestä saa vaikutelman, että kunnaneläinlääkärin vastaanotolle tuotu sairas tai vahingoittunut eläin lähtökohtaisesti lopetetaan. Kolmanteen momenttiin voisi lisätä: "...lopettamisesta, *hoitamisesta tai hoitoon lähettämisestä*". Pykälään voisi lisätä, että eläinlääkärin arvion perusteella eläin voidaan toimittaa myös 61 §:ssä tarkoitettuun hoitopaikkaan.

Laissa tulisi säätää kansalaisille velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja/tai hallitsemattomista kissapopulaatioista, vaikka hallitsemattoman lisääntymisen estäminen on ensisijaisesti eläinten omistajan vastuulla. Lakiin tulisi myös kirjata, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden poistamiseksi. Populaatioiden poistamisen ei tarvitse tarkoittaa vain eläinten lopettamista, vaan eläinten pyydystys, lääkintä ja hoito sekä totuttaminen ihmisen hoivassa oloon on mahdollista toteuttaa yhdessä eläinsuojelujärjestöjen kanssa, kuten nyt jo usein toimitaan. Eläimen hyvinvoinnin ja odotettavissa olevan elämänlaadun tulee olla ensisijainen peruste eutanasiaharkinnassa.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Lakitasoinen luettelo eläinlajeista, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä tai sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä, niin kutsuttu positiivilista, on hyvä asia. Positiivilista ennaltaehkäisee hyvinvointihaittoja rajoittamalla sellaisten eläinlajien pitoa, joille on vaikeaa järjestää niiden hyvinvointia tukevia olosuhteita ja hoitoa.

9 § Eläinlajilistojen muuttaminen

10 § Eläinlajilistasta poikkeaminen

Eläinlajilistojen muuttamisesta tarvitaan valtioneuvoston asetus, jossa annetaan tarkat säännökset muutoshakemuksen sisällöstä, vaadittavista perusteluista, hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä hakemuksen käsittelystä. Ruokavirastolla tulisi olla myös mahdollisuus evätä hakemuksen käsittely ja tästä harkinnasta on myös säädettävä tarkemmin. Pykälien 9 ja 10 perusteluissa annetaan Ruokaviraston lisäksi tehtäviä Luonnonvarakeskuksessa sijaitsevalle Eläinten hyvinvointikeskukselle, jonka olemassaololle tai tehtäville ei kuitenkaan ole säädösperustaa.

Liite 1: Tuotantoeläiminä pidettävät nisäkkäät ja linnut, sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävät eläinlajit

Liitteen 1 osalta kaivataan perusteluja sille, miksi jokin laji on otettu listalle, ja miksi jokin aiemmin ihmisen hyödyntämä laji on jätetty listalta pois. Lakiesityksessä liitteeseen 1 ei nyt ole lainkaan perusteluja.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa

On hyvä, että eläimestä huolehtimiseen on määritetty vähimmäisikäraja. Pykälässä olisi hyvä tuoda myös esiin eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää omistamansa eläimen tarpeista ja hoitovaatimuksista.

3 luku Eläinten kohtelu

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Pykälän perusteluissa mainittu positiivisen vahvistamisen suosiminen eläinten käsittelyssä sekä pykälässä esitetty lajityypillisen käyttäytymisen huomioiminen ovat tervetulleita edistysaskelia eläinten kohtelun säädöksiin. On myös hyvä, että eläinten totuttaminen pito-olosuhteisiin on huomioitu pykälässä.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Eläimen kohtelusta lisääntymisen yhteydessä tulisi myös mainita. Eläimen saadessa jälkeläisiä, vieroitus pitää hoitaa niin, että emon ja jälkeläisten hyvinvoinnille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Emolle on annettava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltä, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta olennaista.

13 § Kielletty kohtelu

Eläimen itseisarvoa loukkaavien toimenpiteiden, kuten turkin värjäämisen, kieltö on tervetullut.

Eläimen itseisarvon kunnioittamisen nimissä kilpailut, joissa pyritään tappamaan mahdollisimman monta eläinyksilöä tietyssä ajassa, tulisi kieltää.

Voimassa olevan lain kohta, jonka mukaan 'eläintä on kohdeltava rauhallisesti, eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella, kiihdyttää tai käsitellä väkivaltaisesti. Eläimen potkiminen ja lyöminen on kielletty. Eläintä ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä.' olisi hyvä, konkreettinen lisäys uuteenkin lakiin.

Tässä yhteydessä on tarpeen kiinnittää huomiota myös elävien kohde-eläinten kohteluun harrastustoiminnassa, kuten luolakoira- ja paimennuskokeissa. Jos toiminnasta on syytä epäillä aiheutuvan kohde-eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa, kohde-eläimen käyttö tulee korvata jollain muulla vaihtoehdolla. Testitilanteita varten voidaan kehittää rodunomaisia taipumuksia testaavia testejä, joihin ei tarvita eläviä kohde-eläimiä.

Jos elävien kohde-eläinten käyttö kuitenkin sallitaan, tulee niiden hyvinvointiin, lepoaikoihin ja pito-olosuhteisiin kiinnittää erityistä huomiota ja käyttää vaihtoehtoisia menetelmiä aina, kun se on mahdollista. Koiran ja kohde-eläimen joutuminen suoraan fyysiseen kontaktiin on aukottomasti estettävä. Harjoituksiin, testeihin ja kokeisiin, joissa kohde-eläimelle voi aiheutua fyysistä tai psyykkistä haittaa, on suhtauduttava kriittisesti, ja haitat on pyrittävä ennakoimaan ja estämään.

Valvovan eläinlääkäriin läsnäoloa on edellytettävä sellaisissa lajeissa tai harjoituksissa, joissa kohde-eläimelle tai testattavalle eläimelle voi aiheutua merkittävää haittaa. Laissa tai asetuksessa on säädettävä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Jokaisesta kilpailusta ja kokeesta tulee ilmoittaa erikseen.

Kohde-eläimille on taattava sellaiset elinolosuhteet, joissa niiden elämä on kokeiden ja harjoitusten välissä mielekäästä ja hyvinvointi voidaan turvata. Esimerkiksi harjoituskettuja ei tule voida pitää turkistarhamaissa olosuhteissa vuosien ajan, eikä niiden pito-olosuhteisiin tule soveltaa turkiseläinten pito-olosuhteita koskevaa lainsäädäntöä.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa

Kyseessä on lähinnä ihmisen moraalialue koskeva pykälä, joka liittyy eläimen kunnioittamiseen. Pykälällä ei liene suurta vaikutusta eläinten hyvinvoinnin tilaan Suomessa, mutta kieltö ihmisille harjoittaa sukupuoliyhteyttä eläimen kanssa selkeyttää mahdollisia rajatapauksia, joissa on vaikea näyttää toteen, että ihminen on kajoessaan seksuaalisesti eläimeen aiheuttanut tälle hyvinvointihaittaa.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

On hyvä, että eläimelle saa tehdä leikkauksen tai kipua aiheuttavan toimenpiteen vain hyvinvointiperustein. On myös hyvä, että erikseen kielletään sellaiset kipua tai kärsimystä aiheuttavat toimenpiteet, joiden tarkoituksena on eläimen ulkonäön tai käyttäytymisen muuttaminen. Sellaisten eläinten myyminen, joille on tehty pykälässä mainittu kielletty toimenpide, on kiellettävä. Jos kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittava aiheuttava tapa.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

On hyvä, että vain osaava henkilö voi tehdä eläimelle kipua aiheuttavan toimenpiteen, ja että toimenpiteen yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä (poikkeuksena lievä ja hetkellinen kipu tai se, ettei toimenpide siedä viivytyksiä). Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä riittävän tehokasta kivunlievitystä.

Asetustasolla tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevydestä.

Porsaiden kirurginen kastratio tulee kieltää siirtymäajalla. Ennen kiellon voimaantuloa porsaiden kastratiokivun nykyistä tehokkaampi lievitys on varmistettava säädöksin.

Niin kastratio- kuin nupoutuskipukin kestää tutkimusten mukaan useita päiviä. Siksi on toivottavaa, että tutkimusten tulokset kivun kestosta huomioidaan myös laadittaessa tarkempia säädöksiä kivunlievityksen kestosta. Kunnollinen kivunhoito tulee vaatia kaikkien lajien kastration yhteydessä.

Kaikkiaan lakiluonnoksessa on eläimille tehtävien kivuliaiden toimenpiteiden suhteen edistystä voimassa olevaan lakiin verrattuna, vaikka nykystandardien mukaan toimivilla tuotantotiloilla vasikoiden nupoutuskivun hoito ei enää aiheutakaan käytännön muutoksia. Voidaan kuitenkin perustellusti kysyä, ovatko esitetyt edistysaskeleet riittäviä tarpeettoman kivun aiheuttamisen kiellon osalta. Eläimen kipu on hyvinvoinnin näkökulmasta tarpeetonta silloin, kun sitä on mahdollista lääkittää ja hoitaa.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Asetustasolla tulisi määrittää, ettei stereotyyppistä käyttäytymistä tule estää välinein tai eläintä säikäyttäen, sillä käyttäytymisen estäminen ei poista eläimen tarvetta käyttäytyä stereotyyppisesti. Tämän vuoksi olisi asetustasolla kiellettävä esimerkiksi hevosen puunpurenta-impkausoireyhtymän ilmentämisen estäminen ns. impauspannan avulla.

Sähköisen parsivahdin kiellon lisäksi tulee kieltää kalkkunoiden lattiamunintaa estävänä välineenä sisätiloissa käytettävät sähköaidat. Sähköaita voi aiheuttaa eläimille tarpeetonta kipua, eikä sähköaitaa ole lähtökohtaisesti suunniteltu ko. tarkoitukseen. Munintaa on mahdollista ohjata sähköaitojen sijaan paremmalla pesien sijoittelulla, jolloin eläimelle ei aiheuteta tarpeetonta kipua. Asian voi lisätä esimerkkinä pykälän perusteluihin ja huomioida annettaessa asetusta.

4 luku Eläinten hoito

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimen käyttäytymistarpeiden korostaminen on lakiluonnoksen tärkeimpiä parannuksia voimassa olevaan eläinsuojelulakiin nähden. Mahdollisuus toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeita on olennainen osa eläimen hyvinvointia. Tutkimustieto eläimille olennaisista käyttäytymistarpeista lisääntyy koko ajan. Tämän vuoksi olennaisten käyttäytymistarpeiden luettelo tulee täydentää tarvittaessa asetuksella.

Olennaisia sisäsyntyisiä käyttäytymistarpeita ovat 20 §:n ensimmäisessä momentissa mainitun lisäksi esimerkiksi synnytykseen, jälkeläisten hoitoon, ympäristön tutkimiseen sekä leikkiin liittyvät tarpeet. Nämä on syytä lisätä olennaisten käyttäytymistarpeiden luetteloon.

Leikki on olennainen käyttäytymistarve muutoinkin kuin sosiaalisena tarpeena. Leikkikäyttäytyminen on tärkeää etenkin nuorille eläimille, jotka harjoittelevat leikkiessään aikuisena tarvittavia käyttäytymistaitoja. Lisäksi perusteluissa tulee mainita emon tarve hoitaa jälkeläisiään niillä lajeilla, joiden hyvinvoinnille se on olennaista. Jälkeläisten vieroituksesta tulee voida säätää asetuksissa.

Pykälään olisi hyvä lisätä maininta siitä, että jos eläimellä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita hyvinvoinnin heikosta tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja mahdollisuuksien mukaan puututtava siihen.

Lakiluonnoksen mukaan lehmien, hiehojen, emakoiden ja ensikoiden liikkumisen tarvetta, eläinten olennaisia ja niin tutkimuksen kuin käytännön todentamia käyttäytymistarpeita saisi yhä pitkäaikaisesti rajoittaa pitämällä jatkossakin lypsylehmiä ja maidontuotantoa varten pidettäviä hiehoja kytkettynä parsinavetassa ja emakoita ja ensikoita liikkumista rajoittavissa

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

porsimishäkeissä. Näiden eläinten liikkumisen rajoittaminen ei edistä eläinten hyvinvointia ja on siten ristiriidassa lakiluonnoksen tarkoituksen kanssa.

Vaatus ennaltaehkäistä eläinten sairastumista on tervetullut. Ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan, mikä olisi tarpeen huomioida lain perusteluissa. Jos eläinlajeja ei voi pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläinlajin pito ole hyväksyttävää eikä lain hengen mukaista. Perustelussa olisi hyvä mainita myös ryhmissä pidettävien eläinten tarvitsemien resurssien saatavuuden ja määrän huomiointi (esimerkiksi kissojen pääsy syömään, juomaan ja käymälään muiden ryhmän kissojen häiritsemättä).

Kissojen oman hyvinvoinnin ja turvallisuuden sekä luonnonvaraisten eläinten suojelun nimissä kissojen vapaana pidosta soisi säädettävän samalla tavoin kuin koirien kytkettynä pitämisestä: ulkoilun tulisi olla sallittua vain valvottuna, joko kytkettynä tai niin että eläin on välittömästi kytkettävissä; kissoilla tämä voisi tapahtua esimerkiksi ulkotarhoissa tai valjaissa, joiden käyttöön kissa totutetaan. Jos kissojen kuitenkin sallitaan ulkoilla vapaina, niiden tulisi tällöin olla kastroituja/steriloituja, tunnistusmerkittyjä ja -rekisteröityjä. Kissojen lajinmukaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen muun muassa virikkeiden, riittävien resurssien ja tilantarpeen huomioinnin avulla tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

21 § Ruokinta ja juotto

Jatkuvan juomaveden vaatimus linnuille ja nisäkkäille niiden pysyvässä pitopaikassa on ehdottoman tervetullut uudistus lakitekstiin. Jatkuva juomaveden saanti olisi turvattava kaikille eläimille.

Voimassa oleva eläinsuojelulaki edellyttää eläinten riittävän ravinnonsaannin varmistamista, mutta liian vähäisen ruokinnan sijasta ongelmana on usein liiallinen ruokinta. Lemmikkieläinten ylipaino on mittava hyvinvointiongelma, johon liittyy eläimillä samantyyppisiä elintason sairauksia kuin ihmisilläkin. Siten uuteen lakiluonnokseen muotoiltu vaatimus sopivasta ravinnonsaannista on tervetullut parannus.

23 § Sairas tai vahingoittunut eläin

Sairastuneella tai vahingoittuneella eläimellä tulee olla jatkuva mahdollisuus lepoon, ja siksi sanaa 'riittävä' ei tule käyttää tässä yhteydessä.

Sairaana eläimen hyvinvointi voidaan turvata vain tieteeseen tai vahvaan käytännön osaamiseen perustuvalla eläinlääketieteellisellä hoidolla. Sairaana tai vahingoittuneen eläimen pääasiallinen hoito ei saa perustua uskomushoitoihin.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

25 § Eläinjalostus

Eläinjalostusta koskeva säännös on tavoitteeltaan hyvä ja johtaa toivottavasti myös käytännössä jalostettavien eläinten parempaan hyvinvointiin. Äärimmäisten ulkonäköpiirteiden liiallinen korostaminen jalostuksessa on aiheuttanut lemmikkieläimille vakavia hyvinvointi- ja terveyshaittoja. Eläimen kunnioittamisessa on keskeistä, että sen hyvinvointi ja terveys asetetaan etusijalle ulkomuotoon, suorituskykyyn, rakenteeseen ja muihin ihmisen asettamiin odotuksiin nähden. Jos uutta lakia tullaan soveltamaan kirjauksia ja lain henkeä noudattaen, jalostuksen aiheuttamista hyvinvointiongelmista on mahdollista ennen pitkää päästä eroon, tai ainakin niitä voidaan merkittävästi vähentää.

On hyvä, että uudessa laissa nisäkkään omistaja tai pitäjä veloitettaisiin estämään eläimen hallitsematon lisääntyminen. Tämä olisi hyvä säätää koskemaan kaikkia eläimiä.

Ihmisen hoivassa olevien eläinlajien/rotujen jalostuksen tervehdyttämiseksi ja tulevien eläinsukupolvien hyvinvoinnin turvaamiseksi lajin/rodun geneettistä kokoa voi olla tarpeen kasvattaa roturisteytysten avulla. Lain perusteluissa on tarpeen mainita, että lajien/rotujen riittävästä geneettisestä koosta on huolehdittava ohjattujen rotukohtaisten risteytysten avulla.

Pykälän 25 vastaisesti tuotettua eläintä ei saisi vastikkeellisesti luovuttaa eteenpäin. Mikäli eläin siirtyy toiselle omistajalle, tulisi erityistä huomiota kiinnittää siihen, että eläimen vastaanottajalla on kyky ja tarvittava osaaminen kyseisestä eläimestä huolehtimiseen sen mahdollisine geneettisistä vioista johtuvine haittoineen.

Toivomme lakiin myös eläinten pakottamalla astuttamisen kieltoa. Pakottamalla astuttamista olisi esimerkiksi se, että naaraseläin ei suostu astuttavaksi ilman, että sitä pidetään väkisin paikallaan (pois lukien oria astumistilanteessa suojelevat liinat ja tamman huulipuristin). Keinollista lisääntymistä ei saisi käyttää silloin, kun naaras- ja/tai uroseläin ovat haluttomia lisääntymään luonnollisella tavalla.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnille on olennaista se, millaista niin sanottua eläinainesta eläinten lisäämiseen käytetään. Siipikarjaa ja sikoja jalostetaan usein Suomen rajojen ulkopuolella. Eläinainesta myyvillä yrityksillä on kaupan monenlaista eläinainesta. Suomalaisen maahantuojan tulisi käyttää eläinainesta valitessaan perusteena eläimen hyvinvointia. Esimerkiksi broilerin eläinainesta ostettaessa voidaan valita nopeammin tai hitaammin kasvavan eläinaineksen välillä. Hitaammin kasvavilla broilereilla on tutkimuksissa löydetty hyvinvointihyötyjä nopeammin kasvaviin broilereihin verrattuna.

26 § Löytöeläimet

Löytöeläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottopaikkaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi tai kustantamaksi.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Löytöeläimen omistajan on ensisijaisesti maksettava kustannukset. Eläimen kiinniottoon ja kuljettamiseen tilapäiseen hoitopaikkaan, eläimen kannalta asiallisiin kuljetusvälineisiin sekä eläinten hyvän käsittelyyn tulee varata resurssit.

Löytöeläinten säilytysaika on lakiluonnoksessa palautettu 15 vuorokauteen, mikä on hyvä asia. Löytöeläinten tunnistusmerkinnän tarkastamisvelvollisuus, löytöeläinten tilastointivelvoite ja velvoite julkaista tieto löydetyistä eläimistä ovat niin ikään tervetulleita uudistuksia. Löytöeläintoimijat tulisi velvoittaa julkaisemaan tieto myös niistä eläimistä, joiden talteenotosta poliisi on toimijalle ilmoittanut.

Löytöeläimet on tarpeen tunnistusmerkintä, rekisteröidä ja rokottaa sekä kissat kastroida/sterilisoida ennen uuteen kotiin luovuttamista, mikä olisi kirjattava pykälään.

Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi. Näiden sosiaalistaminen vaatii usein kuitenkin erityisosaamista, jota ei ole mahdollista kaikissa löytöeläintaloissa järjestää. Populaatiokissan hoidosta voidaan maksaa korvaus myös eläinten hoitoon perehtyneelle järjestölle.

Löytöeläimen tai populaatiokissaksi oletetun eläimen eutanasiapäätöksen tulisi perustua eläimen hyvinvointiin, ei taloudellisiin seikkoihin. Pykälässä olisi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin, mikäli uudelleensijoitus on eläimen hyvinvoinnin kannalta mahdollista, ja ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.

Löytöeläintoiminnasta ja sen laadusta olisi erikseen säädettävä asetuksella. Esimerkiksi voitaisiin säätää, että talteenotto paikasta vastaavalla henkilöllä tulisi olla asianmukainen koulutus, kuten eläintenhoitajan pätevyys. Kunnan tulee huolehtia, että löytöeläintoiminta on laadukasta. Huostaanotetun eläimen pito-olosuhteet on turvattava, vaikka eläimen omistajaa ei tavoitettaisi.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Suomen ulkopuolella syntyneiden luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten ottaminen elätettäväksi tulee myös kieltää lainsäädännössä.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

On hyvä, että elämiä pitävältä ja hoitavalta henkilöltä vaaditaan eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävä osaaminen eläimen hoitamiseksi. Pätevyyttä on vaadittava myös eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selkeästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin. Pätevyysvaatimukset kuuluvat nykyisiin eurooppalaisiin eläinten hyvinvointisäädöksiin.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Tutkittu tieto eläinten tarpeista ja hyvinvoinnin edellytyksistä lisääntyy, joten maininta säädöksissä osaamisen päivittämisestä on myös paikallaan.

31 § Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Vaatus ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän varautumisesta tulipaloihin, sähkökatkoksiin ja muihin vastaaviin eläinten hyvinvointia uhkaaviin häiriötilanteisiin on hyvä kirjaus. Parasta olisi, että häiriötilanteet voitaisiin kokonaan estää toimivan hälytysjärjestelmän avulla. Pykälään olisi lisättävä, että suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.

Eläimille elintärkeiden toimitusten, kuten sähkön ja veden, lopettamisesta olisi toimittajan ilmoitettava valvontaviranomaisille.

5 luku Eläinten pitopaikka

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

34 § Pitopaikan turvallisuus

35 § Pitopaikan olosuhteet

36 § Pitopaikan puhtaus- ja kunnossapito

Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi lain perusteluissa olisi hyvä selventää, että kaikille eläinlajeille tulee olla mukava, kuiva makuualusta tai muu lajityyppillinen lepopaikka. Eläinlajeilla, jotka viettävät aikaansa lattialla, tulee olla käytettävissään myös kiinteää lattiapinta-alaa. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai rutiläpohjalla tulee kieltää. Ryhmissä luontaisesti eläviä eläimiä ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu. Tyyppillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.

Asetustasolla on säädettävä, että eläinlajeilla on oltava mahdollisuus liikkua säännöllisesti kaikissa liikkumismuodoissaan ja askellajeissaan.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

38 § Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

Lakiin eläinten hyvinvoinnista tulisi kirjata elinkeinon tekemät investoinnit huomioivat säännökset siirtymäajoista, joiden kuluessa myös maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen parsinavetoista sekä emakoiden ja ensikoiden tiineytys- ja porsimishäkeistä luovutaan. Siirtymäsäännös nopeuttaisi elinkeinon ennustamaa siirtymää parsinavetoista pihattonavetoihin. Porsimishäkeistä luopumisen siirtymäsäännös antaisi viestin siitä, että emakoiden ja ensikoiden olennaisten käyttäytymistarpeiden

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

(pesänrakennustarve ja siihen liittyvä liikkumisen tarve) toteuttamisen mahdollisuuksiin on tulossa eläinten hyvinvointia edistävä muutos.

Siirtymäsäännös emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkkien pitkäaikaisesta käytöstä luopumiseksi on näiden eläinten hyvinvoinnin kannalta askel parempaan. Siirtymäaika, 12 vuotta, on kuitenkin liian pitkä. Parasta olisi luopua tiineytyshäkeistä kokonaan.

Siirtymäsäännös muiden nautojen kuin lypsylehmien ja maidontuotantoa varten pidettävien hiehojen jatkuvan kytkettynä pitämisen kieltämiseksi viiden vuoden siirtymäajalla on näiden eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta hyvä asia.

Hevosten jatkuvasti kytkettynä pitämisen kieltäminen viiden vuoden siirtymäajalla on eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta hyvä asia.

Pykälässä 37 viimeisessä momentissa tulee voida antaa tarkempia säännöksiä myös pysyvän pitopaikan materiaaleille, esimerkiksi lepopaikan lattiamateriaalille (pehmusteet, kuivikkeet jne).

6 luku Eläinten tuonti ja luovutus

39 § Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto

Alle kuuden kuukauden ikäisen koiran- ja kissanpennun tuontikielto myyntitarkoituksessa kahden kuukauden sisään tuonnista on tervetullut uudistus. Tuonin jälkeistä pennun sallittua vähimmäismyyntiaikaa voisi nostaa vielä pidemmäksi ajaksi. Pentutehtailun kannalta kahta kuukautta pidempi myyntikieltoaika tekisi laittomasta toiminnasta vähemmän houkuttelevaa, mutta ei vaikeuttaisi omaan perheeseen hankittavan lemmikin tuontia.

7 luku Eläinkilpailut ja -näyttelyt

45 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen

Eläinkilpailusäädösten tulee koskea myös kilpailuja, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.

Perusteluihin olisi hyvä lisätä maininta siitä, että eläinten hyvinvointiin kilpailun aikana vaikuttaa myös eläimen luonne: etukäteen huomattavan araksi ja pelokkaaksi tiedettyä eläintä ei tule käyttää kilpailutoimintaan. Samoin kilpailun aikana huomattavaa arkuutta ja pelokkuutta osoittaneen eläimen kilpailusuoritus tulee keskeyttää. Vastaavasti tulisi kohde-eläinten hyvinvointi suojata lainsäädännöllä kilpailujen aikana.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Pykälän toisessa momentissa kuvatusista toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle. Pykälään tulisi myös kirjata taho tai henkilö, joka vastaa kilpailevien eläinten ja mahdollisesti kohde-eläinten hyvinvoinnista kilpailujen aikana. Pykälään on selkeästi kirjattava, kenellä on oikeus ja velvollisuus keskeyttää kilpailu lain määrittämässä tilanteissa.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Kilpailun järjestäjän selkeä vastuuttaminen eläinten hyvinvoinnista kilpailujen aikana on hyvä lisäys. Kilpailueläinlääkärin toiminnan edellytyksiä ei saa heikentää, vaan tälle on säädettävä jatkossakin velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Eläinkilpailut ja -näyttelyt tulisi määritellä asetustasolla korkean ja matalan riskin tapahtumiksi, joista korkean riskin tapahtumat edellyttäisivät virkakilpailueläinlääkärin läsnäoloa.

Kilpailueläinlääkärin ensisijaisena tehtävänä tulee edelleen olla sen varmistaminen, että kilpailutapahtumassa noudatetaan eläinten hyvinvointilakia. Kilpailueläinlääkärillä tulee olla valta keskeyttää ja/tai estää kilpailun järjestäminen. Kilpailueläinlääkärin on myös ennaltaehkäisevästi puututtava toimintaan, joka voi olla haitaksi eläinten hyvinvoinnille. Eläinlääkärillä tulee olla valta estää ontuvan tai muuten sairaan/loukkaantuneen eläimen kilpailuttaminen. Kilpailueläinlääkärin tehtäviin kuuluisi eläimen kilpailukuntoisuuden valvonnan lisäksi suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta. Järjestäjällä tulisi olla velvollisuus noudattaa kilpailueläinlääkärin määräyksiä.

Kilpailun järjestäjän tulisi nimetä eläinten hyvinvoinnin vastuuhenkilö. Sekä kilpailueläinlääkärillä että kilpailun järjestäjällä tulee olla velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointilain vastaisesta toiminnasta valvontaviranomaiselle.

8 luku Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Jos elävien kohde-eläinten käyttö eläinkilpailuissa ja harjoituksissa sallitaan, tulisi kohde-eläimen pidon olla luvanvaraista pito-olosuhteiden valvonnan mahdollistamiseksi.

9 luku Eläinten lopetus

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Eläimen lopettaminen viihdetarkoituksessa on vastoin eläimen kunnioittamista ja siten lain hengen vastaista. Vaikka eläimen lopettaminen ihmisen viihdyttämiseksi lienee harvinaista, on hyvä, että tällainen toiminta kielletään laissa.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

65 § Eläinten teurastus

On hyvä, että laissa nyt määrättäisiin yksiselitteisesti, että teuraseläin tulee aina tainnuttaa ennen verenlaskun aloittamista. Onnistunut tainnutus poistaa eläimen tuntemiskyvyn ennen kuoleman varmistavan verenlaskun aloittamista. Täten onnistunut tainnutus ennen viiltoa/pistoa poistaa viillon/piston aiheuttaman kivun ja vähentää teurastettavan eläimen kokemaa kipua ja tuskaa ennen kuolemaa.

Perustelumuiotiossa olisi hyvä korostaa onnistuneen tainnutuksen jälkeisen kuoleman varmistamisen välttämättömyyttä. Tainnutuksen jälkeinen kuoleman varmistaminen ehkäisee eläimen tajunnan palautumisen ja siten eläimen tarpeettoman kärsimyksen riskiä. Esimerkiksi vapaa-ajankalastajan saaliskalan välitön tainnutus ja heti sen jälkeinen verestäminen varmistaa, ettei kala tule uudestaan tajuihinsa ja joudu kärsimään.

10 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

73 § Tulli

Tullin rooli valvoa Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin ohella eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon, on hyvä lisäys.

11 luku Valvonta

76 § Valvonnan yleiset periaatteet

Toimiva valvonta edellyttää riittävää määrää valvontaviranomaisia, koulutusta, ohjausta, neuvontaa sekä riippumattoman ulkopuolisen toimijan tekemää auditointia. Nyt ehdotettu laki kannatettavine parannuksineen tuo mukanaan suuren lisäresurssitarpeen valvontaan, joka olisi huomioitava lakia säädettäessä.

Valvontaviranomaisen velvollisuus neuvoin pyrkiä edistämään eläinten hyvinvointia edellyttää valvontaviranomaisen koulutusta ja eläintenpidon hyvien käytäntöjen osaamista sekä osaamisen jatkuvaa päivittämistä.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto

Eläimen hyvinvoinnin heikkenemisen riskejä ennaltaehkäisee se, että jatkossa voitaisiin ilman epäilyä tarkastaa myös eläinkilpailuja sekä esityksiä ja näyttöksiä, joissa eläin on mukana. Edellä mainittu tarkastusoikeuden laajentaminen on hyvä asia. Samoin on hyvä, että valvontaviranomaiselle jatkossa annettaisiin oikeus, myös ilman epäilyä siitä, että eläintä

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

hoidetaan, kohdellaan tai käytetään säädösten ja määräysten vastaisesti, valvoa eläintenpitokiellon noudattamista.

Valvontaviranomaisella tulisi olla oikeus tehdä tarkastus myös, jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista. Myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastus pitäisi saada tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokielloa rikotun tai rikottavan.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Ruokaviraston mahdollisuus kameroin valvoa eläinten hyvinvointia teurastamossa on hyvä uudistus. Teurastamossa riskit eläimen hyvinvoinnin heikkenemiselle ovat suuret, eikä tarkastuseläinlääkäri ole jatkuvasti läsnä valvomassa kaikkien teurastettavien eläinten hyvinvoinnin tilaa. Olisi hyvä, jos videotallenteita voisi käyttää teurastushenkilöstön koulutuksen lisäksi muidenkin asiantuntijoiden koulutukseen sekä tutkimukseen.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Valvontaviranomaisen oikeus käyttää valvontaa ja tarkastusta tehtäessä apuna asiantuntijaa tai avustajaa on hyvä uudistus lainsäädäntöön.

83 § Tarkastusmenettely ja asianosaisten kuuleminen

Eläintä ei saisi lakiehdotuksen mukaan myydä, luovuttaa tai eläintä ei saisi lopettaa omistajaa kuulematta silloin, kun omistaja ei ole viipymättä tavoitettavissa. Kuulemismenettelystä poikkeaminen on esitetty mahdolliseksi vain silloin, kun eläin on sen kokeman kivun ja kärsimyksen takia välittömästi lopetettava. Muutos tulee heikentämään erityisesti pienikokoisten, tilapäisluonteisten siirrettyjen seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia, kun ilman osoitetta olevia ja ulkomaille siirrettyjä omistajia yritetään tavoitella. Menettely voi kestää kuulemisaikoihin viikkoja. Tänä aikana valvontaviranomaisen haltuun ottamia eläimiä säilytetään löytöeläintaloissa ja muissa eläinhuoneissa, joiden tilat eivät sovellu eläinten pitkäaikaiseen säilyttämiseen. Ehdotamme tämän vuoksi, että pykälää selvennetään niin, että eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa.

86 § Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

On hyvä, että broilereiden hyvinvoinnin arvioinnin lisäksi teurastamolla arvioidaan myös sikojen hyvinvointia.

87 § Valvontaviranomaisten ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Jos eläinten pitäjä muuttaa toiselle paikkakunnalle eläinten hyvinvointivalvontaa koskevan tapauksen vireillä ollessa, on hyvä, että valvontaviranomaisen on annettava valvontaa varten

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

välttämättömät tiedot toisen toimialueen valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomaisella tulisi myös olla pääsy väestöjärjestelmän tietoihin, ja oikeus pyytää tietoja poliisilta. Perusteluista olisi hyvä nostaa lakitekstiin maininta siitä, että uuden toimialueen valvontaviranomaisella on velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Pykälä on hyvä uudistus, sillä eläimen hyvinvoinnin edelleen heikkenemisen riskiä vähentää, mikäli eri aloilla työskentelevät viranomaiset ja muut toimijat voivat jatkossa salassapitovelvollisuuden estämättä tehdä yhteistyötä ilmoittaen eläinsuojeluviranomaisille avun tarpeessa olevasta eläimestä.

90 § Virka-apu

Poliisi on eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettu valvova viranomainen, joten poliisin antama virka-apu eläinsuojelutapauksessa tulisi olla maksutonta.

91 § Ilmoitusvelvollisuus poliisille

Pykälän perusteluissa olisi hyvä olla selkeä luettelo niistä lain sisältämistä säännöksistä, joiden rikkominen vaarantaa eläimen hyvinvoinnin ja joiden rikkomisesta on siten poikkeuksetta ilmoitettava poliisille.

13 luku Rekisterit

106 § Luvan ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

Tallennettavaan rekisteriin (niin eläinkilpailujen järjestämisestä koskevaan kuin muuhun toimintaan liittyvään rekisteriin) tulisi sisällyttää arvio mahdollisista haitoista, joita toiminnasta voi eläinten hyvinvoinnille aiheutua.

16 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset sekä eräitä eläinlajeja koskevat poikkeussäännökset

Lakiin tarvitaan siirtymäsäännökset/ajat emakoiden ja ensikoiden porsimis- ja tiineytyshäkeistä luopumisesta sekä maidontuotantoon käytettävien lehmien ja hienojen parsinavetoista luopumisesta.

Lakiluonnokseen kirjatut siirtymäsäännökset/ajat emakoiden ja ensikoiden pitkäaikaisesta tiineytyshäkkien käytöstä luopumisesta sekä turkissiihtoseläinten jatkuvan veden saannin turvaamisesta ovat liian pitkiä.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

121 § Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen paikalleen kytkeminen tulee kieltää siirtymäajalla.

122 § Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Emakoiden ja ensikoiden tiineytys- ja porsimishäkkien käyttö tulee kieltää siirtymäajalla.

Liite 1

Liitteen 1 osalta kaivataan perusteluja sille, miksi jokin laji on otettu listalle ja miksi jokin aiemmin ihmisen hyödyntämä laji on jätetty listalta pois.

Liitelait

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Hevosten osteokondroosin vuoksi tehty leikkaus, ns. irtopalaleikkaus, olisi hyvä lisätä eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisiin perinnöllisten vikojen vuoksi tehtyihin toimenpiteisiin.

Laki kalastuslain muuttamisesta

58 b § Kalojen ja rapujen lopetus

Kalastuslakiin sisällytettävät, saaliiksi otettavien tai syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännökset ovat tervetulleita. Tavoitteena tulee olla, että kaikki saaliiksi otettavat kalat lopetetaan välittömästi, saaliin tai saaliskalan koosta riippumatta. Jatkossa suurina saalismäärinä saatavien kalalajien välittömään lopetukseen soveltuvia menetelmiä pitäisi aktiivisesti tutkia ja kehittää.

Rapujen lopettaminen keittämällä ei ole nykytiedon valossa varovaisuusperiaatteen mukaisesti hyväksyttävänä pidettävä tapa. Rapujen lopettaminen kiehuvaan veteen ja elävien rapujen myyminen kuluttajille tulisi kieltää.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 ja 17 §:n muuttamisesta

17 § Laiduntaminen ja jaloittelu

Parsinavetoille ei enää tule myöntää vapautusta laitumelle tai jaloittelutilaan pääsyn vaatimuksesta. Vähintään ulkojaloittelu ja siihen sopiva tila kytkettyinä pidettäville lypsylehmille ja hiehoille tulee vaatia.

Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n muuttamisesta

Ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien juomiskäyttäytymisestä ja veden tarpeesta tarvitaan tutkimusta.

Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:n muuttamisesta

Seitsemän vuoden siirtymäaika turkissiitoseläinten jatkuvan veden saannin turvaamiseksi on liian pitkä.

Muut kommentit

Eläinasiavaltuutettu

Eläinasiainvaltuutetun virka tulee vakinaistaa lain säätämisen yhteydessä. Lisäksi tulee kirjata, että viranhaltijalla on käytössään muuta henkilökuntaa. Eläinasiavaltuutetun (nyt eläinsuojeluasiamies) ja Eläinten hyvinvointikeskuksen työn tavoitteet ovat yhteneväiset, molempien tehtävänä on edistää eläinten hyvinvointia. Nämä kaksi yhdistämällä voidaan saada synergiaetua.

Eläineettinen neuvottelukunta

Eläinten hyvinvoinnin edistämisen ja laajemman eläineettisen keskustelun tueksi tulee perustaa kansallinen eläineettinen neuvottelukunta, josta voisi säätää eläinten hyvinvointilaissa. Neuvottelukunnalla olisi myös rooli toimia eläinasiainvaltuutetun työn tukena. Eläineettisen neuvottelukunnan tehtävänä olisi käsitellä kaikkia eläimiä koskevia kysymyksiä ja tehdä niistä lausuntoja. Neuvottelukunta myös edistäisi eri toimijoiden välistä yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Neuvottelukunta viestisi aktiivisesti toiminnastaan ja lausumistaan omilla verkkosivuillaan ja sosiaalisen median kanavillaan.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Neuvottelukunnan toiminnan koordinoinnista ja viestinnästä vastaisi tehtävään palkattu sihteeri. Neuvottelukunta voisi koostua alaryhmistä, jotka käsittelevät tuotantoeläimiä, seura- ja harrastuseläimiä ja luonnonvaraisia eläimiä. Luonnonvaraiset eläimet olisi tärkeää huomioida neuvottelukunnan mandaatissa, sillä tällä hetkellä luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin kysymyksiä ei käsitellä missään neuvottelukunnassa. Eläinten hyvinvointiin liittyvien ja eläineettisten laajempien kysymysten kohdalla eläineettinen neuvottelukunta voisi tehdä yhteistyötä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kanssa, jonka perustamisesta on säädetty tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetussa laissa (497/2013).

Helsingissä 13.1.2022
Eläinten hyvinvointikeskus EHK
Satu Raussi ja Tiina Kauppinen

